

סדנת חקר ירקון

לתלמידי מגמות מדעי הסביבה וביאוגרפיה

תכנית זו מציעה סיור לימודי בדגש חקר סביבת נחל וטבע עירוני, המיועד לתלמידי מגמות מדעי הסביבה וביאוגרפיה. התכנית פותחה בהלימה לדרישות יחידת הלימוד השלישית: סדנה סביבתית המהווה 1 יח"ל מתכנית הלימודים במדעי הסביבה, וכאפשרות אחת במסגרת אפיקי הפעולה במסגרת ההערכה הבית ספרית במגמת גאוגרפיה.

התלמידים יצאו לשטח מצוידים במשקפות ובטאבלטים שבהם מכלול כלים דיגיטליים לביצוע כל הפעילויות בשטח. **הכלים יכללו:** דו"חות תצפית וסקר מדעי בכלי גוגל, אפליקציה למדידת רעש, מגדירי חי וצומח דיגיטליים ומסמכי סיכום אותם ישלחו התלמידים לעצמם ולמורה המוביל בתום הפעילות.

מקום הפעילות

בית המועצה לישראל יפה ופארק הירקון בתל אביב

משך הפעילות

חד יומית, כ-6 שעות

קהל היעד

תלמידי כיתות י"ב' הלומדים במגמות מדעי הסביבה וביאוגרפיה

התכנים

סדנת חקר ירקון תכלול את המרכיבים הבאים:

- **הרצאת פתיחה** - שיחת פתיחה, הצגת סדר היום, אופי העבודה והתוצרים הצפויים. הרצאת פתיחה - נחלי ישראל: הירקון כחקר מקרה לזיהום ושיקום נחלי ישראל וכמרחב של טבע עירוני.
- **סיור** - יציאה לסיור פעיל במתכונת סדנת שטח, לאורך נחל הירקון ובפארק התחום אותו **הכולל ארבעה תחומי חקר**:
 1. **רעש** - מקורות רעש, מדידה השוואתית, זיהוי גורמים המשפיעים על עוצמת הרעש, הרעש כמטרד.
 2. **מים** - נחל הירקון: מקורות, שימושים, בדיקת איכות מים ועוד.
 3. **טבע עירוני** - תצפיות מגוון מינים של בע"ח וצומח, השוואה בין אתרים שונים, מינים מקומיים ופולשים, שימוש במגדירים.
 4. **שטחים פתוחים במרחב העירוני** - פארק הירקון כשטח ציבורי פתוח במרחב עירוני צפוף: חשיבות, תפקודים ושימושים ברמה העירונית, האזורית והארצית. מערך התחבורה הסובב את הפארק, עומסים וזיהום אוויר.
- **ביקור במרכז המבקרים** - מרכז המבקרים לסביבה וקיימות 'תפיסת עולם' של המועצה לישראל יפה.
- **עשייה למען הסביבה** - ניתן לשלב, בנוסף ליום הסדנה, פעילות המוקדשת לעשייה למען הסביבה, שעיקרה פעילות תלמידים בשיתוף הקהילה, במסגרת תכנית ייחודית של המועצה לישראל יפה: 'מנהיגות סביבתית בקהילה'.

במהלך הסדנה התלמידים יתחלקו לזוגות או שלשות ויעסקו בכל אחד מארבע תחומי החקר המפורטים למטה, תוך תיאור ומדידה של משתנים ביוטיים וא-ביוטיים. תהליך זה יאפשר קבלת תמונה כוללת על מרכיבי המערכת של סביבת הנחל והפארק העירוני, מצבם ומכלול הגורמים המשפיעים עליהם. התלמידים יסיימו את הסדנה כשבידם מכלול דוחות, נתונים ומידע המהווים בסיס מוצק לכתיבת דו"ח סיור איכותי, בהלימה לדרישות תכנית הלימודים.

אודות המרכז ללימודי סביבה ע"ש אורה הרצוג

המועצה לישראל יפה היא עמותה ציבורית ללא כוונת רווח, הפועלת לקידום איכות החיים בישראל, באמצעות שמירה על הסביבה, תוך הדגשת היבטים של טיפוח ערכי הנוף והחזות של סביבת החיים. המרכז ללימודי סביבה של המועצה עוסק בחינוך סביבתי ופועל להקניית ידע בנושאי סביבה וקיימות לכלל הציבור, בכל שכבות הגיל, מכל מגזרי האוכלוסייה. המרכז ללימודי סביבה פיתח עשרות תכניות העשרה ולימוד במגוון רחב של נושאים סביבתיים, בהלימה לתכניות הלימוד של משרד החינוך הוא פועל מתוקף היותו זכין של משרד החינוך להנחלת חינוך סביבתי בתוך בתי הספר.

דוגמאות מסל התכניות של המרכז ללימודי סביבה:

- תכניות חקר: סדנת חקר ירקון, עירוטופ - תכנית חקר לתלמידי מגמת גאוגרפיה, חקר הסביבה החופית
- מובילות ירוקה - תכנית לפיתוח מנהיגות סביבתית
- משבר סביבתי
- סדנאות קיימות וצרכנות נבונה
- אנרגיה בסביבה
- משאב המים
- האם הפסולת לסל וחסל?
- אקולוגיה

המרכז פוגש כ-130,000 מודרכים בשנה, מעשיר אותם בידע ותכנים, חונך אותם בעבודות חקר ומוביל אותם למנהיגות חברתית בתחומי הסביבה. מערך ההדרכה של המרכז ללימודי סביבה נסמך על עשרות מדריכים מנוסים, אקדמאים בתחומי הסביבה, הגאוגרפיה והחינוך, שעוברים השתלמויות עומק ייעודיות בקיץ ובמהלך שנת הלימודים.

לתיאום וליצירת קשר: ד"ר אורלי רכטמן - מנהלת המרכז ללימודי סביבה של המועצה לישראל יפה, טל': 03-6423111 שלוחה 118.

דוא"ל: orlyr@israel-yafa.org.il

רות וולף - רכזת שיווק ופיתוח, טל': 03-6423111 שלוחה 111, פקס: 03-7454504 דוא"ל: ruthw@israel-yafa.org.il